

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Průvodce studiem Ekonomie veřejného sektoru

Obecné informace

Přednášející: Petr Špecián, Ph.D.

E-mail: petr.specian@vse.cz (napište do předmětu zprávy ident kurzu a klíčové slovo)

Úřední hodiny: viz InSIS

Působím jako odborný asistent na Národohospodářské fakultě VŠE a na Fakultě humanitních studií Univerzity Karlovy. Mé zázemí je především v ekonomii a filozofii. Ve své disertační práci jsem se zaměřil na fenomenologickou sociologii Alfreda Schütze a společenskovední teorii rakouské ekonomické školy. Dnes se zabývám širší škálou témat, jako jsou normativní soudy v ekonomii, behaviorální ekonomie nebo ekonomie veřejné volby. Mám dlouholeté zkušenosti s výukou předmětů mikroekonomie, ekonomie veřejného sektoru a také filozofie ekonomie.

Cíle kurzu

Rozsáhlý veřejný sektor, který poskytuje řadu základních statků a služeb, přerozděluje příjmy a reguluje aktivity soukromých subjektů, je charakteristický pro všechny rozvinuté ekonomiky. Kurz se zaměří na důvody jeho existence, analýzu mechanismů jeho fungování i obecnou problematiku kolektivního rozhodování. Nad aktuální literaturou budeme rovněž diskutovat, nakolik může využití poznatků ekonomie veřejného sektoru přispět k řešení palčivých společenských problémů dotýkajících se například rozmachu autoritářského populismu, nebo hrozby klimatických změn.

- Studenti si osvojí základní analytické nástroje moderní ekonomie a naučí se je aplikovat v diskusi praktických otázek.
- Studenti se seznámí se silnými a slabými stránkami kolektivního rozhodování.
- Studenti hlouběji porozumí roli, kterou hraje v rozvinutých ekonomikách vláda a veřejný sektor.

Témata kurzu a četba

Kurz zahrnuje rozsáhlý seznam současné debaty mezi ekonomii a filozofií. Čtení má vytvořit společný základ pro naši diskusi v semináři. Kombinují současné i „klasické“ texty, které nám umožní přistupovat k tématům bez velké filozofické odbornosti na straně studentů. Není-li uvedeno jinak, povinné čtení je celá kapitola.

Základní a doporučená literatura

Z: Stiglitz, Joseph E. 1997. *Ekonomie veřejného sektoru*. Praha: Grada Publishing.

Z: Tresch, Richard W. 2008. *Public Sector Economics*. 1. vydání. Basingstoke England ; New York: Palgrave Macmillan.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

D: Mesquita, Ethan Bueno de. 2016. *Political Economy for Public Policy*. Dotisk 1. vydání. Princeton: Princeton University Press.

Program kurzu a doplňková četba

Úloha veřejného sektoru v ekonomice

Ekonomický přístup k individuální a kolektivní volbě. Problém společenské koordinace. Měření veřejného sektoru. Růst veřejného sektoru.

Stiglitz, Joseph E., a Jay K. Rosengard. 2015. *Economics of the Public Sector*. 4th International Student Edition. WW Norton & Co. Kap. 1 (pp. 3-25).

Tanzi, Vito, and Ludger Schuknecht. 2000. *Public Spending in the 20th Century: A Global Perspective*. Cambridge, UK ; New York: Cambridge University Press. Kap. 2-3.

Základní věty ekonomie blahobytu

Alokace zdrojů prostřednictvím směny. Paretovská efektivnost. Základní věty ekonomie blahobytu. Distributivní spravedlnost.

McMillan, John. 2002. *Reinventing the bazaar: a natural history of markets*. New York: Norton. Kap. 1 a 2 (pp. 3-26).

Blaug, Mark. 2007. "The Fundamental Theorems of Modern Welfare Economics, Historically Contemplated." *History of Political Economy* 39 (2): 185–207. <https://doi.org/10.1215/00182702-2007-001>.

Společenská funkce blahobytu

Normativní ekonomie. Problém společenského blahobytu. Benthamovská a rawlsovská společenská funkce blahobytu.

Beckerman, Wilfred. 2017. *Economics as Applied Ethics: Fact and Value in Economic Policy*. 2. vydání. Cham, Switzerland: Palgrave Macmillan.

Metody internalizace externalit

Externality: pozitivní a negativní. Veřejné statky. Tragédie obecní pastviny. Soukromá a veřejná řešení externalit. Změna klimatu jako tržní selhání. Analýza výnosů a nákladů změny klimatu. Hledání efektivních řešení problému změny klimatu.

Harford, Tim. 2012. *The Undercover Economist, Revised and Updated Edition*. New York, NY: Oxford University Press. Kap. 4 (pp. 83-114).

Nordhaus, William D. 2013. *The Climate Casino: Risk, Uncertainty, and Economics for a Warming World*. New Haven: Yale University Press. Kap. 18 a 19 (pp. 205-232).

Veřejné statky a veřejně poskytované soukromé statky

Čistý veřejný statek. Důvody pro veřejné poskytování soukromých statků. Byrokratický management. Problém pána a správce. Byrokratická nadprodukce. Problém byrokratické neefektivnosti

Niskanen, William A. 2008. "Bureaucracy: A Final Perspective." In *Reflections of a political economist: selected articles on government policies and political processes*. Washington: Cato Institute, pp. 189-205.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Redistribuční role vlády

Redistribuce jako pojištění. Redistribuce a altruismus. Paradox kolektivní volby. Dobývání renty. Selektivní pobídky. Společenské dopady působení zájmových skupin.

Olson, Mancur. 2008. *Vzestup a pád národů: ekonomický růst, stagflace a společenská rigidita*. Praha: Liberální Institut. Kap. 3 (pp. 36-74).

Chudoba a nerovnost

Absolutní a relativní chudoba. Nerovnost bohatství a příjmu. Globální trendy v nerovnosti. Politiky přerozdělování.

Deaton, Angus. 2013. *The Great Escape: Health, Wealth, and the Origins of Inequality*. Princeton University Press. Kap. 1 (pp. 23-56).

Ekonomické dopady zdanění

Daň v Česku. Zdanění spotřeby a příjmu. Daňová distorze. Daňová optimalizace a daňové úniky.

Frank, Robert H. 2011. *The Darwin Economy: Liberty, Competition, and the Common Good*. Princeton [N.J.]: Princeton University Press. Kap. 11 (pp. 172-193).

Optimální zdanění

Design zdanění příjmů. Ramseyho daně. Mezní a průměrné daňové sazby. Zdanění a efektivnost v perspektivě všeobecné rovnováhy.

Ramsey, F. P. 1927. "A Contribution to the Theory of Taxation." *The Economic Journal* 37 (145): 47.
<https://doi.org/10.2307/2222721>.

Mechanismy kolektivní volby

Arrowova věta o nemožnosti. Jednohlasnost. Většinové rozhodování. Condorcetův paradox. Tyranie většiny. Problém intenzity preferencí.

Gilboa, Itzhak. 2010. *Rational Choice*. MIT Press. Kap. 6 (pp. 73-90).

Ekonomická teorie demokracie

Moudrost davů. Condorcetova věta o porotě. Volební paradox. Racionální neznalost. Teorie expresivního a etického voliče.

Downs, Anthony. 1957. *An Economic Theory of Democracy*. 1. vydání. Boston: Harper and Row. Kap. 1.

Špecián, Petr. 2017. „Ekonomická analýza referenda.“ *Politická ekonomie* 65 (4): 460–75.
<https://doi.org/10.18267/j.polek.1155>.

Behaviorální ekonomie veřejného sektoru

Behaviorální tržní selhání. Libertariánský paternalismus. Racionální iracionalita. Robustní demokracie.

Caplan, Bryan. 2008. *The Myth of the Rational Voter: Why Democracies Choose Bad Policies*. New edition. Princeton, N.J.; Woodstock: Princeton University Press. Kap. 5 (pp. 114-141).

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Lucas, Gary, and Slaviša Tasić. 2015. "Behavioral Public Choice and the Law." *West Virginia Law Review*, January, 199–266.

Otázky a odpovědi

Dříve než mi budete psát e-mail, podívejte se, prosím, zda Váš dotaz již není zodpovězen níže.

Otázka: Jaké jsou pravidla e-mailové komunikace s učitelem?

Odpověď: Prosím pošlete e-mail vždy ze školní schránky, identifikujte kurz, ve kterém jste registrováni, a charakterizujte povahu svého dotazu v předmětu mailu.

Otázka: Jaká pravidla platí pro dobrovolné domácí úkoly?

Odpověď: Základní pravidla, která je nutné dodržet, najdete v handoutu z první přednášky. Když promeškáte odevzdání a odevzdávárna se uzavře, nedá se to nijak napravit, neposílejte úkol mailem. Pokud získáte méně než plný počet bodů, najdete stručné zdůvodnění v odevzdávárně. Pokud bude Váš úkol plagiát, vynuluji Vaše úkolové skóre a zakážu Vám jakékoli další úkoly odevzdávat.

Otázka: Co mohu očekávat v průběžném a závěrečném testu?

Odpověď: Cokoliv, co bylo představeno v přednáškách, zmíněno v handoutech, nebo zadáno jako domácí četba, se může objevit v testu.

Otázka: Kdy mohu přijít na test?

Odpověď: Na průběžný a závěrečný test musíte být registrováni prostřednictvím InSIS. Test lze absolvovat pouze ve vypsanych termínech. Kapacita termínů nemůže být na požádání navýšena. Psaní testů během konzultačních hodin nebo jakékoli jiné výjimky nebudou za žádných okolností povoleny – plánujte pečlivě.

Otázka: Můžu se na svůj test přijít podívat, když už je opravený?

Odpověď: Jistě. Jakýkoliv průběžný nebo závěrečný test, který napíšete, můžete také vidět a prodiskutovat v konzultačních hodinách přednášejícího (viz InSIS). Konzultace testu prostřednictvím e-mailu nicméně možná není.

Otázka: Co když jsem nemocná/ý a nemůžu přijít na průběžný test?

Odpověď: Budete potřebovat omluvenku od lékaře, kterou necháte na studijním oddělení nahrát do InSIS. Pak můžete přijít na náhradní termín.

Otázka: Co to znamená, když dostanu 4+?

Odpověď: 4+ znamená, že máte možnost opravy. Stačí přijít na kterýkoli následující termín závěrečného testu včetně toho úplně posledního (v InSIS obvykle označeného jako náhradní test 2).

Otázka: Můžu si přijít napsat závěrečný test v termínu označeném náhradní test 2?

Odpověď: Ne, nemůžete, pokud nemáte 4+, nebo omluvenku od lékaře v InSIS, která pokrývá běžný termín.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Otázka: Můžete mi kurz omluvit?

Odpověď: Kurz nelze omluvit z jiných než zdravotních důvodů. Pokud již máte známku 4+, kurz se nedá omluvit za žádných okolností.

Otázka: Pokud dostanu 4+, můžu si ji opravit na jedničku?

Odpověď: Pravidlo katedry je bohužel takové, že 4 + lze zlepšit pouze na trojku.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Toto dílo podléhá licenci Creative Commons
Uveďte původ – Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní.

